

МІФОПОЕТИКА ЯК КУЛЬТУРНИЙ ТОПОС ТА КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ МЕТОД

Мета дослідження. Стаття присвячена міфопоетиці як способу конкретизації та оприлюднення міфу. **Методологія.** Концепт "міфопоетика" аналізується у контексті дискурсу та методології культури. У дослідженні використано аналітико-порівняльний (у тлумаченні феномена та форм репрезентації міфу), типологічний (для виявлення спільного та відмінного у міфологічних формах та практиках) методи. Метод моделювання застосовано у сфері актуалізації міфологічного, а метод теоретичного узагальнення – для підведення підсумків дослідження. **Наукова новизна** полягає у дослідженні різноманітних ракурсів термінологічного поняття "міфопоетика" та розширенні сфери його застосування, зокрема у візуальній і політичній культурі. **Висновки.** Міфопоетика – специфічний культурний топос, творча система та метафорична конструкція, властива всім сферам/формам культури. Міфопоетика є легітимним культурологічним терміном та методом (як інтертекстуальним, так і контекстуальним), що впорядковує дійсність та освоює культурні епохи з метою дослідження їх рецепції, трансформації та розвитку, аналізує їх функції у створенні цілісної картини світу, репрезентованої у текстах, символах, образах – вербальних, пластичних, візуальних.

Ключові слова: міф, міфопоетика, топос, метод, культура.

Демчук Руслана Вікторівна, кандидат философских наук, доцент, доцент кафедры культурологии Национального университета "Киево-Могилянская академия"

Мифопоэтика как культурный топос и культурологический метод

Цель работы. Статья посвящена способу конкретизации и подачи мифа. **Методология.** Концепт "мифопоэтика" анализируется в контексте дискурса и методологии культуры. В исследовании использован аналитико-сравнительный (толкование феномена и форм репрезентации мифа), типологический (для выявления общего и различного в мифологических формах и практиках) методы. Метод моделирования использован в сфере актуализации мифологического, а метод теоретического обобщения – для подведения результатов исследования. **Научная новизна** состоит в исследовании различных ракурсов терминологического понятия "мифопоэтика" и расширение сферы его применения, в частности в визуальной и политической культуре. **Выводы.** Мифопоэтика представляет собой специфический культурный топос, творческую систему и метафорическую конструкцию, свойственную всем сферам/формам культуры. Также мифопоэтика – легитимный культурологический термин и метод (как интертекстуальный, так и контекстуальный), который упорядочивает действительность и осваивает культурные эпохи с целью их исследования и рецепции, трансформации и развития, анализирует их функции в сотворении целостной картины мира, проявленной в текстах, символах и образах – вербальных, пластических и визуальных.

Ключевые слова: миф, мифопоэтика, топос, метод, культура.

Demchuk Ruslana, PhD, associate professor, assistant professor of Cultural Studies department of the National University "Kyiv-Mohyla Academy"

Mythopoeitics as cultural topos and culturological method

Purpose of the work. The article concentrates on mythopoeitics as a way to concretize myth and make it public. **Methodology.** There are analytical and comparative methods (in interpretation of phenomenon and forms of representation of myth) as well as typological one (to detect common and distinctive features of mythological forms and practices). Simulation method is applied in the field of actualization of mythological, also, the method of theoretical generalization – to sum up the conclusions of the research. The concept of "mythopoeitics" is analyzed through the context of discourse and methodology of culture. The **scientific novelty** lies in research of multiple angles of the terminological definition of mythopoeitics and widening the sphere of its use, in visual and political culture in particular. **Conclusion.** Mythopoeitics is a specific cultural topos and creative system and metaphorical construction, which is inherent to any field/form of culture. The same way mythopoeitics is legitimate method and term of cultural studies (intertextual as well as textual), which puts reality in order and masters cultural epochs to explore their reception, transformation and development as well as analyses their functions in creating of holistic world image displayed in texts, symbols and images: verbal, plastic, and visual.

Keywords: myth, mythopoeitics, topos, method, culture.

Актуальність теми дослідження. Наразі існують два підходи до міфології – просвітительство та функціоналізм. Перший розглядає міф як протилежність фактам і наполягає на тому, аби міфи спростовувалися та корегувалися на підставі фактичних матеріалів. Проте такі переконання є хибними, як це впливає із гарно відрефлексованих уявлень про колективне несвідоме та його архетипи. Тому функціоналісти розглядають міф як невід'ємний елемент людського життя, що його збагачує та урізноманітнює. Загалом соціальний Логос, що аналізується класичною наукою – лише острівцець посеред океану Міфоса (котрий обумовив саме таку логосну структуру), як це довів Ж. Дюран через теорію "імажинера" (l'imaginaire – фр. уявний) – первинної цілокупності, яка притаманна природі sapiens, що робить поняття "сучасна людина" цілком відносним [16]. Міф демонструє себе з усіх боків з нескінченною множиною смислів. Він не лише допомагає здійснити комунікацію із зовнішнім світом, зокрема "... визна

чальним для міфу є не предмет його повідомлення, а спосіб, у який воно висловлюється; у міфові є формальні кордони, але немає субстанціональних" [1, 265], а й створює людину як таку, бо "людина є штучною істотою, породженою не природою, а самопороджену через культурні винаходи, такі як ритуали, міфи, магія тощо...які не є теорією світу, а є способом конструювання людини із природної, біологічної сировини" [11, 47]. Дотепер міф виступає універсальним текстом культури. Відносно самостійно (хоча й поєднуючись і взаємно проникаючи) існують мистецтво, наука, філософія і релігія. Цьому розподілу загалом відповідають і пізнавальні здібності людини, що умовно поділені на царину інтуїтивно-емоційну, чуттєво-емпіричну, раціональну і містичну. Ці чотири частини культури, в тому числі і як інструменти пізнання, були сформовані із спільного зародка, де їх потенціали були сполучені – міфології. Міф як місток між природою та цивілізацією конструє саму людину через формування її світогляду, внутрішньої "картини світу". Опановуючи внутрішній світ людини, міф маніпулює нею, занурюючи у специфічну міфологічну реальність, котру вона усвідомлює як достовірну. Тому дослідження міфів від архаїчних до новітніх/політичних є конструктивним елементом розуміння проблем ментальності та ідентичності. У сучасних теоретичних дослідженнях, зокрема М. Савельєвої [12], О. Коляди [8], Д. Козолупенко [7] та інших вживаються терміни, що характеризують міфомислення: міфопоетика, міфосинтез, міфорецепція, міфореставрація, міфологіка, міфогенез, що й досі не є чітко розмежованими поняттями міфологічного дискурсу. Універсальність міфології, потреба її наукової рефлексії та формування категоріального апарату зумовлює актуальність пропонованого дослідження. Варто лише чітко диференціювати предмет наукового аналізу міфічного, по-перше як історично надану реальність, по-друге, як універсальний феномен соціально-політичного буття, по-третє, як наукову категорію, смислові рамки якої задані власною традицією та логікою розвитку наукового знання [15, 393-394].

Мета роботи полягає у дослідженні поняття "міфопоетика" у контексті дискурсу та методології культури.

Виклад основного матеріалу. Якщо раніше історія розвитку цивілізації рухалася у напрямку "деміфологізації", то з середини ХХ ст. ми спостерігаємо "реміфологізацію". Це, на думку О. Кобилко, пов'язано з тим фактом, що міфологія через свою символічність постала як зручна мова моделі особистості та моделі поведінки [6, 4]. Ми б додали, що міфологія стала метамовою культурних моделей, які містять у собі знаково-символічні фрейми. Зокрема, алогічність міфу імponує постмодернізму з його декларацією абсурдності існування. Наразі від міфу неможливо відмовитися, тому дослідники навіть пропонують реконструювати "правильні" міфи [1, 296], що не спрямовані на руйнацію, а сприяють становленню – формуванню національної ідентичності, легітимної державності тощо. Тим паче цього не уникають на шляху суспільного розвитку, хоча б і у прихованій формі: "Як тільки стає відчутною потреба в інтеграції, ...міфологічні реконструкції можуть набувати неабиякої теоретичної витонченості" [2, 181]. Наміри повної раціоналізації, зокрема гуманітарного знання, так само є міфологічною інтенцією, що гарно зазначив А. Лосєв у праці "Діалектика міфу": "коли "наука" руйнує міф, це означає лише, що одна міфологія бореться з іншою" [10, 33]. Наука в цілому, як і будь-яка непересічна наукова теорія, є завжди незавершеною/неповною. Натомість міф є тотальним й може витлумачити кожний сюжет у модусі своєї концепції, що робить міфологічну картину світу вірною з символічної точки зору. Адже міф не претендує на науковість, він претендує на істинність, що відповідає запитам людської природи. Отже, міф – не просто текст, символ або образ, що належить певній культурі і навіть не феномен культури, але вид світосприйняття, що структурує і культуру, і суспільство та домінує у певних типах культури й суспільства. Універсальність міфу та різноманітність його репрезентації потребує уточнюючих концептів.

Новизна дослідження полягає у презентації різноманітних ракурсів та функцій поняття "міфопоетика", що відтворюють міфопоетичну модель світу, а також – виявленні міфологічних кодів у процесі дослідження різноманітних текстів та пам'яток. Як зазначає Д. Козолупенко у людському світосприйнятті існує два природних, взаємодоповнюючих елементи – аналітичний та міфопоетичний, що забезпечують цілісність людського сприйняття загалом і можливість конкретизації різних його аспектів (самосприйняття, сприйняття Іншого). Зокрема у різні періоди (стабільні/нестабільні) людина і суспільство потребує тієї чи іншої складової світосприйняття у наслідок чого конкретний тип світосприйняття може бути визначено як домінантно-аналітичний, чи-то домінантно-міфопоетичний. Для позначення саме такої специфіки світосприйняття введено термін – "міфопоетика" та тлумачення міфопоетики як цілісності, організованої у певний спосіб, що існує і проявляється (з різною інтенсивністю) у всіх без винятку суспільствах і культурних традиціях поряд із аналітичним сприйняттям дійсності [7, 321]. Міфопоетика відображена у корпусі міфопоетичних текстів і здатна домінувати у кризові періоди розвитку людини/суспільства/культури. Різниця світосприйняття полягає у ракурсах, що спонукують бачити у реальності універсальне або конкретне, мінливе або стабільне тощо. Міфопоетичне є більш оплюдненим типом сприйняття, де домінує не логос, а голос, інтонація, що обернена до світу тут і тепер. Міфопоетика має на увазі не "об'єктивний" світ сам по-собі, а світ у антропологічному вимірі. Як зазначає Д. Козолупенко: "вивчення міфопоетики у такому сенсі є нічим іншим, як метафоричною антропологією, що розповідає про Творця голосом творіння, а іншого голосу нам не дано" [7, 322].

Відтак, міфопоетика є специфічною конкретизацією міфу, формою його оприлюднення, що домінує у соціальних "точках біфуркації", проблемах суспільного вибору та становлення. В ситуаціях, коли старі орієнтири вже не є дієвими, а нові ще не оформилися у щось стійке на кшталт правових

норм, виникає ситуація, що передбачає міфопоетичне сприйняття світу й правила гри у такому світі. Сама причинна послідовність такого світу конститується за принципом обставин, подій та взаємодій героїв, що є динамічними центрами міфопоетичного хронотопу. Стійкість та мінливість як основні онтологічні характеристики міфопоетичного світу виражені у метафоричності його мови й проявляються у полііпостасності та багатопроявності, що притаманна його референтам. Отже, міфопоетика – це не частина або тип культури, а одна з домінант світосприйняття, що організує погляд людини на світ, дозволяє адаптуватися у ньому, коли аналітичне сприйняття не задовольняє такої потреби. Д. Козолупенко, зазначає, що сам термін "міфопоетика" наголошує на його процесуальності, незавершеності, особистісності та алюзії до Творця [7, 328-329]. Отож, не можна погодитися із інтенційним розрізненням, яке має місце у дослідницькому полі, що міфотворення – це динамічний процес, а міфопоетика – його статичний результат. Також О. Кобзар ретельно розглядає поняття "міфопоетика" та презентує різні концептуальні підходи до теми серед зарубіжних та українських науковців, аналізуючи різноманітні точки зору у статті "Міфопоетика як предмет і метод літературознавчого дослідження" [5].

Сучасні літературознавці пропонують класифікацію основних форм поєднання семантичного поля міфу і нарративного тексту при аналізі творів у модусі міфопоетики. Такі класифікації являють собою насамперед узагальнення основних підходів авторів до міфів, принципів функціонування елементів міфів у художньому тексті. Виділяють три основні шляхи міфопоетики: 1) використання традиційних міфологічних сюжетів та образів, яке передбачає як інтерпретацію, так і трансформацію (міфологічні елементи безпосередньо формують проблематику твору); 2) творення авторського міфу, коли організація художнього тексту підпорядковується законам поетики міфу (міф використовується як модель структури, за зразком якої створюється новий міф); 3) міфологічна стилізація, у якій автор лише формально імітує стиль міфу (міф відіграє роль лише декоративного елемента) [5, 135]. Як зазначає О. Кобзар: "Міфопоетика завжди алюзійна: відчуття вічного створюються за допомогою різнорідних імпліцитних натяків, репрезентованих символічними образами, розгорнутими метафорами, багатозначними епітетами, стилістичними і ритмічними конструкціями" [5, 136-137].

Проте, незважаючи на філологічні пріоритети дослідницького напрямку, О. Кобзар доходить висновку, що "...ми не знаходимо чіткої дефініції міфопоетики як наукового поняття. Відсутність визначення свідчить не лише про недостатність термінології, а й про необхідність уведення у науковий простір дефініції узагальненого характеру, оскільки міфопоетика може бути предметом дослідження як літературознавства, так і лінгвістики, культурології, фольклористики, історіографії, філософії чи психології" [5, 132]. Разом з тим міфопоетика може виступати як об'єктом дослідження, так і методологічним принципом [9, 22-23].

Ми переконані у доцільності вивести термін міфопоетика за межі переважно філологічної інтерпретації поняття, що його дотепер обумовлює перша частина неологізму *mythos* (грецьк. слово, переказ). Проте його друга частина – *poietike* (грецьк. мистецтво творення) передбачає набагато ширший контекст тлумачення зазначеного концепту. Тим паче існує вузькоспеціальний термін "міфопоезія", введений представниками англо-американської школи міфокритики, що розуміли його як систему всіх жанрів художньої творчості, яка тематично чи структурно пов'язана з архаїчним міфом [13, 9].

З одного боку, міфопоетика – це один з типів міфу, а з іншого, як ми вважаємо, – окремий культурний топос, що охоплює різноманітні тексти від фольклору до поезії, художньої літератури до наукової публіцистики та політичної белетристики. Міфопоетика поєднує міфологічне уявлення та відповідний йому художній образ, що може бути втіленим у різноманітній культурній формі як вербальній так і візуальній. Тому міфопоетика – категорія одночасно змістова й формальна, це і процес з єдиними універсальними принципами світосприйняття та певними внутрішніми законами, і результат художнього моделювання світу [5, 137].

Отже, ми пропонуємо поширити дію терміна "міфопоетика" на всі без винятку види текстів, які а ргіогі можуть містити міфологічні конструкти, у тому числі на візуальне мистецтво (зокрема, живопис, архітектуру, кінематограф), що у семіологічній інтерпретації виступають як тексти культури. Тим паче, ототожнення слова і образу має давню традицію розуміння існуючого/сотвореного світу як Слова Божого, що кардинально відрізняється від традиції грецької античності, де зображення, за Платоном, вважалося "тінню тіні", тому займало підпорядковане слову становище. Християнська традиція співвіднесення тексту і мистецького образу оприявлена, зокрема, Актами Собору VII Вселенського собору (787 р.), спільного для Західної та Східної церков, де словесні і живописні тексти були урівнені та однаково позначені, як "чуттєві символи". Якщо пригадати, що під словесними текстами малися на увазі передусім тексти Святого Письма, які вважалися богооткровенними, то можна уявити значення візуального мистецтва у візантійській (ширше східнохристиянській) гносеології: "Те, що пізнається у той чи інший спосіб, не має між собою ніякого протиріччя, взаємно пояснює і заслуговує однакової частини...Те й інше [слово та візуальний образ – Р.Д.] прекрасно та заслуговує на ушанування. Адже вони взаємодоповнюють і, безсумнівно, пояснюють одне одного" [3, 175-176]. Перенесення таїни віри у зображення почалося не лише на традиції іконошанування та іконописання, а й у поширенні ілюстрованих Біблій, упорядкуванні космологічних "Шестидневів", символічних "Фізіологів", оформленні Різдваєних вертепів тощо.

Отже, ми розглядаємо міфопоетику не лише як літературознавчий метод та метафоричну конструкцію, а й як специфічний культурний топос, універсальну творчу систему, властиву усім сферам/формам культури. Ґрунтуючись на багатоваріантності можливих культурних моделей, вона трансформує міфологічне світобачення в стійкі культурні схеми, у нові поетичні форми, "універсальні знакові комплек-

си" [5, 137]. Як зазначав О. Коляда: "Міфопоетика або міфогенез – це реконструкція міфу, міфотворчість, мистецтво, метамова, у термінах якої людина моделює світ, соціум, себе" [8, 199]. Відтак, міфопоетика є легітимним культурологічним терміном та методом (як інтертекстуальним, так і контекстуальним), що впорядковує дійсність та освоює культурні епохи з метою дослідження їх рецепції, трансформації та розвитку, аналізує їх функції у створенні цілісної картини світу, що проявлена у текстах, символах, образах.

Термін "міфопоетика" може бути афілійованим до політичного міфу, адже: "Подібно до священних міфів, політичні міфи можуть бути відображеними у візуальних жанрах (живопис, плакат, монумент), а також у колективних церемоніях, ритуалах, особливо шанованих датах або географічних точках" [14, 40]. Зокрема, міфологічні уявлення підживлюють політичні доктрини протягом всіх історичних епох, а історична пам'ять людства насичена не лише реальними фактами і подіями, а й міфологемами. Якщо завдання архаїчного міфу полягало у тому, аби будь-яка соціальна дія відтворювала космогонічну модель світу, тобто реконструювала світогляд, то культурне завдання політичного міфу полягає у відтворенні соціальної картини світу, порушеної соціальними катаклізмами, що досягається, зокрема, й міфопоетичними засобами. За великим рахунком, фундаторами української політичної нації були саме поети: Тарас Шевченко, Леся Українка, Іван Франко.

Висновки. Міфопоетика є функціонально більшою, ніж міф, виступає як культурний топос, система і метод. Міфопоетика є "творчим результатом міфологізації дійсності" [4, 23], але у розмаїтті культурних форм. Міфопоетичне сприйняття, що домінує у різних суспільствах/у певні епохи – це особлива форма організації простору, часу, мови, принципів причинності; збереження та трансляції інформації, характеру взаємовідносин всередині соціуму та у ставленні до Іншого. Зокрема, в Україні, що наразі перебуває у складному стані турбулентності через військовий конфлікт на Південному-Сході, домінує, за нашим переконанням, міфопоетичний тип світосприйняття. Така культурно-комунікативна система кореспондує до образного поняття "українська душа" та корелюється з українським менталітетом, відзначеним волелюбством, чутливістю, романтичністю, поетичністю.

Отже, міфопоетика виступає як сукупність культурних слідів, які відображають домінування міфопоетичного сприйняття, що може бути позначене як "міфомислення". Міфомислення включає в себе низку характерних інтелектуальних форм, таких як "міфологема", "хронотоп", "ієрофанія", "ієро-топія" та інші, що виступають символічними кластерами культури.

Література

1. Барт Р. Мифологии / Пер с фр. и вступ. ст. и коммент. С. Зенкина / Р. Барт. – М.: Академический Проект, 2008. – 351 с. (Философские технологии)
2. Бергер П. Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания / Пер. с нем Е. Руткевич / П. Бергер, Т. Лукман. – М.: Академия-Центр, Медиум, 1995. – 323 с.
3. Бычков В. В. Малая история византийской эстетики / Отв. ред. Л. Лутковский / В. В. Бычков. – К: Путь к истине, 1991. – 407 с.
4. Киченко А. С. Мифопоэтические формы в фольклоре и истории русской литературы XIX века / Александр Киченко. – Черкассы: Изд-во Черкасского университета, 2003. – 372 с.
5. Кобзар О. І. Міфопоетика як предмет і метод літературознавчого дослідження // Наукові записки. Серія "Філологічна". Матеріали міжнародної науково-практичної конференції 22-23 квітня 2010 року "Міжкультурна комунікація: мова – культура – особистість" / сост. І. Ковальчук, Л. Коцюк, Г. Крайчинська, С. Новоселецька / О. І. Кобзар. – Острог: Вид. Національного університету "Острозька академія". – Вип. 15. – 2010. – С. 131-139.
6. Кобылко Н. А. Мифологема как ключевое понятие мифокритики: современные подходы // Современная филология: материалы III междунар. науч. конф. (г. Уфа, июнь 2014 г.) / Н. А. Кобылко. – Уфа: Лето, 2014. – С. 4-6.
7. Козолупенко Д. П. Мифопоэтическое восприятие // Фундаментальные проблемы культурологии: в 4 т. т. / Отв. ред. Д. Л. Спивак / Д. П. Козолупенко. – СПб.: Алетейя, 2008. – Т.1. – С. 321-329.
8. Коляда О. В. Поняття "міфопоетика" / О. В. Коляда // Вісник Житомирського державного університету ім. Івана Франка. – 2005. — № 22. — С. 198–199.
9. Корниенко О. А. Мифопоэтическая парадигма русской прозы 30-х годов XX века: Векторы эстетического поиска в литературе метрополии и зарубежья / О. А. Корниенко. – К.: Логос, 2006. – 332 с.
10. Лосев А. Ф. Диалектика мифа // Лосев А. Ф. Философия. Мифология. Культура / Вступ. ст. А. А. Тахо-Годи / А. Ф. Лосев. – М.: Политиздат, 1991. – С. 21–187 (Мыслители XX века).
11. Мамардашвили М. К. Введение в философию // М. К. Мамардашвили. Мой опыт не типичен. Сборник статей и выступлений. – СПб.: Азбука, 2000. – С. 31–218.
12. Савельева М. Ю. Лекции по мифологии культуры / М. Ю. Савельева. – К.: ПАРАПАН, 2003. – 272 с.
13. Токарева Г. А. Мифопоэтический аспект художественного произведения: проблемы интерпретации / Г. А. Токарева // Вестник московского университета. Серия 6. Филология, 2006. – №8. – С. 58-66.
14. Флад К. Политический миф. Теоретическое исследование / Пер. с англ. А.Г. Георгиева / Кристофер Флад. – М.: Прогресс-Традиция, 2004. – 264 с.
15. Шестов Н. И. Политический миф теперь и прежде / Под ред. проф. А. И. Демидова. – М.: ОЛМА-ПРЕСС, 2005. – 414 с. – (Золотая коллекция).
16. Durand G. L'imagination symbolique / Gilbert Durand. – Paris: PUF, 1968. – 128 p.

References

1. Bart R. (2008) Mythology. S. Zenkin (Ed.). Moscow: Akademicheskij proyekt [in Russian].
2. Berger P., Lukman T. (1995) Social construction of reality. A Treatise on the Sociology of Knowledge. Moscow: "Academy-Center", "Medium" [in Russian].
3. Bychkov V.V. (1991). A small history of Byzantine aesthetics. L. Lutkovsky (Ed.) Kyiv: Put' k istine [in Ukrainian].

4. Kichenko A. S. (2003) Mythopoeitic forms in folklore and history of Russian literature of the XIX century. Cherkassy: Cherkasskiy universitet [in Ukrainian].
5. Kobzar A. I. (2010) Mythopoeitics as subject and method of literary study Naukovi zapysky "Philological", I. Kovalchuk, L. Kotsyuk G. Kraychynska S. Novoseletska (Eds), 15, 131-139 [in Ukrainian].
6. Kobylko N. A. (2014) Mythology as a key concept of mythic criticism: modern approaches. Modern Philology: Proceedings of the III International Scientific Conference (p.p. 4-6), Ufa: Leto [in Russian]
7. Kozolupenko D. P. (2008) Mythopoeitic perception. Fundamental problems of culturology: in 4 vols. D. L. Spivak (Ed.), St. Petersburg: Aleteyya, Vol.1, 321-329 [in Russian]
8. Kolyada O. V. (2005) The concept mythopoeitics Journal of Zhytomyr State University Franko, 22, 198-199 [in Ukrainian].
9. Kornienko O. A. (2006) Mythopoeitic paradigm of Russian prose of the 30s of the XX century: Vectors of aesthetic search in the literature of the metropolitan area and abroad. Kyiv: Logos [in Ukrainian].
10. Losev A. F. (1991) The dialectics of myth, Philosophy. Mythology. Culture. Moscow: Politizdat [in Russian].
11. Mamardashvili M. K. (2000) Introduction to Philosophy. My experience is not typical. St. Petersburg: Azbuka [in Russian].
12. Savelyeva M. Yu. (2003) Lectures on the Mythology of Culture Kyiv: PARAPAN [in Ukrainian].
13. Tokareva G. A. (2006) Mythopoeitical aspect of an artistic work: problems of interpretation Bulletin of the Moscow University. Philology, 8, 58-66 [in Russian].
14. Flad K. (2004) Political myth. Theoretical investigation. Moscow "Progress- Traditsiya" [in Russian].
15. Shestov N. I. (2005) Political myth now and before. A Demidova (Ed) Moscow: OLMA-PRESS [in Russian].
16. Durand G. (1968) L'imagination symbolique Paris: PUF [in French].

Стаття надійшла до редакції 17.05.2017 р.

UDC 316.776:316.752

Denysyuk Zhanna

Ph.D. in Cultural studies,
Head of the Research and Publishing Department,
National Academy of Managerial Staff
of Culture and Arts
ORCID: 0000-0003-0833-2993
jannet_d7@ukr.net

INFLUENCE OF THE INFORMATION AND COMMUNICATION ENVIRONMENT ON THE AXIOSPHERE OF A SOCIETY

Purpose of Research. The purpose of the research is to study the influence of the information and communication environment on the functioning of the axiosphere of the modern society. **Methodology.** The methodology of the research consists of the analytical, semiotic and culturological methods, which are used to study the axiological component of the communication process, the role of mass media in the broadcasting values in modern societies and its influence on the functioning of the axiosphere. **Scientific Novelty.** The scientific novelty of the work is to reveal the axiological component of the communicative environment and its influence on the axiosphere of a society. The author shows the positive and negative consequences of this process. **Conclusions.** Thus, the author states that the information and communication technologies, based on digital reproduction of information, have led to cardinal transformations of all spheres of human life in the practical mode as well as axiological one. Both of them have stimulated the transformations of our understanding of values. So, information is the main value in the information and communication environment. Forming a special information space, the media represent the values of society and influence on individuals in the axiological context.

Key words: information-communicative environment, axiosphere, value orientations, sociocultural space.

Денисюк Жанна Захарівна, кандидат культурології, начальник відділу наукової та редакційно-видавничої діяльності Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Вплив інформаційно-комунікативного середовища на аксіосферу суспільства

Мета дослідження – вивчення впливу інформаційно-комунікативного середовища на функціонування аксіосфери сучасного суспільства. **Методологія** дослідження полягає в застосуванні аналітичного, семіотичного та культурологічного методів у вивченні аксіологічної складової процесу комунікації, ролі засобів мас-медіа у трансляції цінностей в сучасному суспільстві та здійснення впливу на функціонування аксіосфери соціуму. **Наукова новизна** полягає у виявленні аксіологічної складової комунікативного середовища та його впливу на аксіосферу суспільства, що має як позитивні, такі негативні наслідки. **Висновки.** В результаті дослідження встановлено, що інформаційно-комунікативні технології, які ґрунтуються на цифровому відтворенні інформації, зумовили кардинальні перетворення всіх сфер суспільного буття і в практичній площині, і в світоглядному й ціннісному аспектах, трансформуючи усвідомлення різних рівнів людського життя. В умовах інформаційно-комунікативного середовища інформація стає головною цінністю. Медіа-засоби, формуючи особливе інформаційне середовище, репрезентують цінності суспільства й здійснюють аксіологічний вплив на індивідів та суспільство в цілому.

Ключові слова: інформаційно-комунікативне середовище, аксіосфера, ціннісні орієнтації, соціокультурний простір.

Денисюк Жанна Захарівна, кандидат культурології, начальник отдела научной и редакционно-издательской деятельности Национальной академии руководящих кадров культуры и искусств

Влияние информационно-коммуникативной среды на аксиосферу общества

Цель исследования – изучение влияния информационно-коммуникативной среды на функционирование аксиосферы современного общества. **Методология** исследования заключается в применении аналитического, семиотического и культурологического методов в изучении аксиологической составляющей процесса коммуникации, роли средств